

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 8. De nomine, definitione, institutione & vnitæ Extremæ vnctionis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

mentum, occurrens in illo primo omnium: factum est ut ipsum quoque Poenitentia, seu sacramentum poenitentiae nominaretur.

37. Quod attinet ad definitionem sacramenti poenitentiae: ea bona est quam Nauaricus tradit in *Enchir. cap. 22. nu. 11.* quod sit sacramentum absolutionis, quo Sacerdos sibi subditum peccata sua cum iusto dolore & proposito satisfaciendi, legitime contententem absoluit ab iisdem peccatis. Per quam definitionem ideo manifesta fit natura illius sacramenti: quod (prout patet ex Concilio Tridentino, sess. 14. cap. 5. & 6.) ea constituitur in forma iudicii, in quo peccator gerat personam actoris & rei, cum dolore contententis aduersum se in iustitiam suam Domino, ut remittat ei iniquitatem peccati sui. Sacerdos vero personam iudicis dantis sententiam absolutiuam, iniuncta salutari poenitentia, seu satisfactione. Quae duo, proposita definitione tangit, & aperit.

38. Esse vero sacramentum (quod in definitione ponitur loco generis) copiose aduersus sectarios docent Bellarm. *lib. 1. De poenit. cap. 8. & tribus sequentibus.* & Greg. à Valen. *to. 4. disp. 7. quæst. 1. punct. 1.* Qui in sequenti puncto 5. proponit comparationem huius sacramenti cum reliquis, & maxime cum baptismo, ad quem accedit proxime: eo nomine quod institutum sit ad delenda peccata mortalia post baptismum commissis, ex Concilio Tridentino, sess. 14. cap. 2. & 6. 2. Ideoque, prout ibidem additur, recte dicitur secunda post naufragium tabula. Quod quidem memoratus Gregorius ibidem explicat pluribus. Nihilominus tamen est sacramentum: tam in materia & forma, quam in ministro & effectu longe diuersum, ut Concilium Tridentinum in citato cap. 2. perspicue declarat. Videri potest Bellarm. id aduersus Sectarios defendens, in *sep. 12. 13. & 14. Item que Suarez. to. 4. disput. 17. sect. 1. §. Secunda veritas fidei.*

RELIQVA PARS CAPITIS.

De institutione & necessitate sacramenti Poenitentiae.

39. Institutum esse à Christo Poenitentiae sacramentum, sicut cetera noua legis, certum est de fide ex Concilio Tridentino, sess. 7. de sacramentis in genere, can. 1. & sess. 14. cap. 1. ubi tempus & locus Euangelij in quo institutum est declaratur his verbis: Dominus autem sacramentum poenitentiae tunc praecipue instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in Discipulos *Ioan. 20.* dicens, Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittentur eis, & quorum retinueritis retenta sunt. Quod ita insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. haec ibi. Ex quibus intelligitur, Poenitentiae sacramentum, cum pendeat ex usu talis potestatis, tunc institutum esse, cum eadem potestas est data.

40. Porro ex vi eiusmodi institutionis, Poenitentiae sacramentum medium esse simpliciter necessarium ad remissionem peccatorum mortalium, in quibus Christi fideles post baptismum labuntur, habetur ex Concilio Tridentino, sess. sexta cap. 14. & sess. 14. cap. 1. ac clarius in sequenti cap. 2. cum non sine dicitur: sacramentum poenitentiae, lapsis post baptismum esse ad salutem necessarium, sicut est nondum regeneratis ipse baptismus: & in c. 5. his verbis: Dominus nolter Iesus Christus & terris ascensurus ad caelos, Sacerdotes suis ipsius vicarios reliquit, tanquam Praesides & Iudices, ad quos mortalia omnia crimina deferantur, in quibus Christi fideles post baptismum ceciderunt; quo pro potestate clauium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntiant. Quae quidem verba argumentationem hanc virtute continent. Ex Christi institutione iudicium Sacerdotum medium est necessarium ad remissionem peccatorum mortalium, post suspensionem baptismi commissorum. Ergo est & Poenitentiae sacramentum utpote quod in tali iudicio naturam suam habet constitutam.

41. Quod si quis dicat tale iudicium esse à Christo institutum, non ut necessarium, sed ut utile, & sufficiens ad remissionem huiusmodi peccatorum. Occurrendum est: quod cum

Christus voluerit tale iudicium non tantum esse remissionis, sed etiam retentionis peccatorum, de necessitate fideles teneantur uti eo medio ad remissionem suorum peccatorum: quandoquidem verba, *Quorum remiseritis peccata remittentur eis:* sensum hunc habent. Quorum non remiseritis, remissa non sunt. De qua re latius Suarez in *memorata disput. 17. sect. 2.*

Atque hinc sequitur periclitantem a parte de vita: & ideo constitutum in necessitate, in qua iure diuino peccatum habens mortale, obligatur uti remedio huius sacramenti: seu sacramentaliter confiteri, cum copiam habet confessarii. Sequitur, inquam, si id non faciat, mortaliter peccare, transgressione praeccepti dati de eo, quod in tali casu erat illi vnicum remedium ad iustificationem, aeternaque salutis consecutionem.

Cum autem ob inopiam Confessarii, aut ob aliud simile impedimentum non potest quis sacramentum hoc suscipere re ipsa, votum eiusdem, seu voluntas ipsum suscipiendi, si facultas aduerit, sufficere potest ad iustificationem, ex Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 14. & cap. 4. Ratio vero est, quod apud Deum voluntas habeatur pro facto, quando ipsum nequit re ipsa praestari. Ea enim de causa voluntates praue puniuntur. Accedit etiam quod veræ conuersioni ad Deum per contritionem, promissa sit remissio peccati. Ezech. 18. *Conuertimini & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.*

Vbi aduertat de peccati mortalis remissionem sine sacramento, requiri & sufficere posse contritionem charitate perfectam, non tamen sine huius sacramenti voto, quod contritio ipsa in se includit (prout constat ex ante memorato c. 4.) perinde scilicet ac emptio includit promissionem solutionis pretij ob quam dominium, & possessio rei traditur emptori. Sic enim institutum est istud sacramentum, ut ex eo peccati mortalis post baptismum commissi remissio pendeat, sicut dominium rei venditae pendet ex pretij solutione, prout notat Suarez in *encl. disp. 17. sect. 3. num. 7.*

Qui consequenter inquirat utrum praedictum votum debeat esse explicitum, seu quo quis actu desideret, ac proponat confiteri: an vero sufficiat implicitum esse: seu quo et si quis non cogitet de confessione, habeat tamen veram peccatorum contritionem. Atque contra Melchiorum Canum pluribus pro se citatis, tenet sufficere implicitum contentum in contritione, quae cum sit virtute quoddam propositum implendi omnia praeccepta (ut dicitur in *finis illius data finis eiusdem cap. 4. indic. 1. quae dicitur dolor ac deestatio de peccato commissis, cum proposito non peccandi de cetero*) est pariter recipiendi istud sacramentum: quando implicititer necessitas cum & id sit in praeccepto obligante sub mortali: utpote dato de re ad salutem necessaria, cuius observatio vrgeret seuerè in cap. Omnis virtusque scilicet. De poenit. & remiss. Accedit quod contritio sit ex se sufficiens ad remissionem peccati mortalis, quandoquidem ei tanquam vltima dispositioni semper est coniuncta gratia, & charitas. ut satis intelligitur ex verbis Ezechielis, cap. 18. num. 21. & 22. Contritio autem de se non requirit actualem memoriam confessionis de peccatis faciendae, cum illius natura tota in eo consistat, ut sit dolor & detestatio de peccato commissis cum proposito non committendi de cetero. In quo proposito, ut iam insinuauimus, implicitum tantummodo propositum confitendi includi patet: quia explicitum extra illam est utpote actus ei superadditus, posita memoria confessionis de praeccepto faciendae. Non negauerim tamen illiusmodi memoria contingente, si votum explicitum confitendi negligetur, id esse argumentum imperfectae contritionis:

CAPVT OCTAVVM

De nomine, definitione, institutione & virtute Extremae vnctionis.

SVMMARIVM.

43 Vnde dicta sit Extrema vnctio.

44 Eiusdem finitio.

45 Hoc sacramentum non fuit institutum, sed tantum insinuatum. *Ar. r. i. sexio*

46 Commendatum est & promulgatum Iacobi 5.

47 Institutum est à Christo, & quando.

48 Quando modo sit vnum.

49 Quatenus ipsam sit aut non sit iterabile.

Quod attinet ad nomen: Datum est hoc sacramentum Extrema vnctio, tum à tempore in quo datur: nempe in extremo vitæ termino, seu homine existente in extremis, tum etiam vt distinguatur ab vnctionibus vsitatis in administratione aliorum sacramentorum: qualis est primo ea, qua baptizatus vngitur in vertice: secundo ea qua vngitur in fronte ab Episcopo conferente sacramentum Confirmationis: tertio, ea qua Sacerdos dum ordinatur, vngitur in manibus: & Episcopus in capite, & manibus dum consecratur. De quibus & aliis in Ecclesia vsitatis, habetur in Decretalibus titulus, De sacra vnctione.

Quod attinet ad definitionem, ea est quam habet Nannar. in *Enchir. cap. 22. num. 12.* quo sit nouæ legis sacramentum, quo Presbyter vngit oleo benedictio certas corporis partes infirmi, probabiliter periclitantis de vita, proferendo certa verba cum debita intentione. In qua definitione, pro genere ponitur sacramentum nouæ legis: quod Extremæ vnctioni cum cæteris sex sacramentis commune esse certum est de fide ex cap. 5. epist. D. Iacobi: cuius verba paulo post adferemus: & ex Concil. Florent. in instruct. Armenorum, & ex Trid. sess. 7. De sacramen. in genere can. 1. & sess. 14. in doctrina de Extrema vnctione cap. primo. Quod aduersus Sectarios propugnant Bellarm. *to. 2. in lib. De Extrema vnctione, sex primis c. capitibus:* Greg. à Valen. *disput. 8. quest. 1. puncto. 1.* Reliqua vero locum tenent differentia sunt: ex ijs quæ requiruntur ad eiusdem sacramenti constitutionem, & tractanda sunt in sequentibus capitibus.

Quod attinet ad constitutionem, duo de ea docet Concil. Triden. in citato cap. 1. Prius est sacramentum hoc fuisse insinuatum apud D. Marcum in cap. 6. Vbi Christus dicitur misisse Apostolos suos ad prædicandum: & de eiusdem subditur, Et vngentibus oleo multos ægros, & sanabant. Quam vnctionem fuisse tantum huius sacramenti præuium signum, seu adumbrationem confirmat Saurez *tomo 4. disput. 39. sect. 1.* aliquot coniecturis. Præcipua videtur esse, quod Apostoli vngendo sanarent multos, atque adeo non solos baptizatos, qui tunc erant pauci: neque alios exclusos fuisse à tali beneficio, licet colligere ex eo, quod D. Mattheus in cap. 10. referat Christum, cum Apostolos ad prædicandum mitteret, dixisse absolute, & indefinite. Infirmos curate; ita dictum ipsius non sit restrictum ad baptizatos constitutos in articulo mortis: ad quos restricta est susceptio Extremæ vnctionis: sed extendendum etiam ad nondum baptizatos, qui paratione miraculorum circa se, aut suos factorum, erant permouendi ad Christianam fidem suscipiendam.

Posterior est: istud ipsum sacramentum fuisse fidelibus commendatum, & promulgatum à D. Iacobo verbis illis quæ habentur in ipsius epistola cap. 5. Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesie, & orét super eum, vngentes oleo in nomine Domini, & oratio fide saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei. Quæ verba expriment omnia ad rationem huius sacramenti spectantia. Ac primo, sensibilem materiam & formam consistentem in vnctione olei, & in oratione, seu verbo Presbyteri: deinde ministrum, qui est Presbyter, tertio, suscipientem, qui est fidelis infirmus: quarto, effectum, qui est gratia ad remissionem peccatorum, & ad infirmi alleuiationem ordinata.

Essentia autem ab ipsomet Christo institutum, tenendum est de fide ex definitione Concilij Triden. sess. 7. De sacramen. in genere can. primo. Quando vero institutum sit, nihil certum haberi notat Saurez in *ead. disput. 39. sect. 2.* Addens probabile esse: quod Christus tunc potestatem illud administrandi Apostolis dederit, & ex consequenti illud instituerit: cum dans eisdem potestatem remittendi, & retinendi peccata, sacramentum poenitentia instituit post

resurrectionem dicens illis, Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &c. Ratio est, quia si quod hoc sacramentum quodammodo annexam est sacramento poenitentia, ad tollendas reliquias peccatorum: ita etiam potestas ipsam administrandi non immerito creditur quoad institutionem, annexa fuisse potestati administrandi Sacramentum poenitentia.

Quod attinet ad vnitatem, quantumuis in hoc sacramento conficiendo interueniat multiplex vnctio, & multiplex verborum forma, nihilominus ex illis omnibus confurgit vnum numero sacramentum, quod vocatur vnum compositione: quia cum omnes tales vnctiones & formæ ordinentur ad vnum integram totius hominis vnctionem, ad vnumque completum effectum obtinendum: ex omnibus illis componitur vnum tantum sacramentum: quod producat gratiam sufficientem ad confortandum & alleuiandum infirmum quantum indiget, vel indigere potest.

Iam quod ipsum iterari possit, certum est de fide ex Concil. Trid. sess. 14. De Extrema vnctione, c. 3. illis verbis. Quod si infirmi post susceptam hanc vnctionem conualuerint, iterum huius sacramenti subsidio iuuari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Durante autem eiusdem morbi necessitate, idem sacramentum non posse iterari, prout eadem verba subindicant: Saurez in *sequenti disput. 40. sect. 4. n. 6.* ex eo probat, quod tale sacramentum semel susceptum, medicina sit de se sufficiens pro vna necessitate in qua æger constituitur in extremis: illa enim susceptio, sufficiens ad hanc auxilium spirituale, confertur animæ: sique expeditur sanitas corpori redditur. Dicitur est autem durante eadem morbi necessitate, quia, vt addit Saurez, Si morbus esset diuturnus, & prius hominem constitueret in graui periculo mortis, postea vero remitteret morbi vis, ita ut homo censeretur esse extra mortis periculum, non tamen omnino liber à morbo: in eoque statu aliquandiu durans, postea in simile vitæ periculum recideret; posset iterum iniungi, si considerata morbi diuturnitate, eiusdemque statu atque interruptione; communi estimatione pericula diuersa, & status diuersi, perinde censeatur, ac si morbi essent omnino distincti.

CAPVT IX.

De materia & forma Extremæ vnctionis.

SUMMARIUM.

- 50 Remota materia sacramenti Extremæ vnctionis, est oleum oliuarum ab Episcopo benedictum.
- 51 Propinqua materia est vnctio infirmi ex eodem oleo, quam si, in forma crucis pium est, non tamen necessarium.
- 52 Septem vnctiones partiales ad illius integritatem requisita.
- 53 Tria notanda circa eandem vnctionem.
- 54 Verba in quibus consistit forma Extremæ vnctionis: & cur sint deprecatoria.
- 55 An de necessitate sacramenti sit, ea esse deprecatoria.
- 56 Quanam ex iis non sint essentialia sacramento.

Ex ante citatis verbis D. Iacobi, vngentes oleo, constat huius sacramenti materiam esse oleum: illudque debere esse oliuarum; quia tale simpliciter intelligitur nomine olei, sicut aqua elementaris nomine aqua. Item debere esse benedictum ab Episcopo: quod et si non est euidenter in sacra Scriptura expressum, habetur tamen ex Apostolica traditione, vt notatum est in Concilio Trid. sess. 14. in doctrina de Extrema vnctione cap. 1. Et ita Concilium Florent. in instruct. Armen. aperte definit materiam huius sacramenti esse oleum oliuarum ab Episcopo benedictum. Quæ definitio nobis sufficit; si pro praxi ex illis quæ latius tradit Saurez in *cit. disput. 40. sect. 1.* addiderimus, tale oleum debere quidem simplex esse, seu non admixtum alio liquore, atque benedictum esse, eo benedictionis modo quem Ecclesia præscribit, tamen si talis admixtio fiat, qua non tollatur olei natura, nec ipsum sic immutetur, vt non oleum, sed mixtum aliquod artificiale censeatur: atque vere ab Episcopo benedicatur, licet alio benedictionis modo quam ab Eccl. sita